

Færre unødige alarmer og færre utrykninger

Invitasjon til markedsdialog

Dialognotat
Nasjonalt samarbeid om unødige automatiske brannalarmer (ABA)

Avsendere:
Nedre Romerike brann- og redning, Vestfold interkommunale brannvesen IKS m.fl.

Foto: DSB

1. Bakgrunn/problembeskrivelse

Om oppdragsgiver

Nasjonalt ABA-nettverk jobber sammen om å redusere unødige og falske automatiske brannalarmer koblet til 110-sentralene. Nettverket består av 15 brannvesen og 110-sentraler, deriblant Nedre Romerike brann- og redning og Vestfold interkommunale brannvesen IKS. Nettverket er i en forprosjektfase.

Dagens situasjon

I 2025 ble det registrert over 40 000 unødige utrykninger nasjonalt til automatiske brannalarmer. Dette er en situasjon som har vedvart over mange år. Unødige brannalarmer kan i verste fall bli et brannsikkerhetsproblem.

Når mennesker opplever gjentatte alarmer uten at det brenner, risikerer vi at tilliten til brannalarmanlegget svekkes. Samtidig binder unødige alarmer opp beredskapsressurser, avbryter øvelser og opplæring, fører til økte driftskostnader og medfører unødvendig utrykningskjøring. Og hva skjer dersom ressursene er opptatt med en unødig alarm når den reelle hendelsen inntreffer?

Alarmene utløses av blant annet matlaging, damp fra dusjing, støv og feil under oppussing, og av villet utløste manuelle meldere, for eksempel på skoler. Vår kartlegging viser at dette skyldes følgende forhold:

- Anlegg prosjekteres og velges før bruken av bygget er definert, og detektorer plasseres feil i forhold til faktisk bruk.
- Eldre anlegg blir ikke vedlikeholdt eller oppdatert, og ombygging og bruksendring fører ikke alltid til endringer i alarmsystemet og –organiseringen.
- Innkjøp styres av laveste pris.
- Kunnskapen om anleggsdrift og regelverk varierer hos montører, prosjekterende, eiere og beboere.
- Alarmer fra automatiske anlegg går i mange tilfeller direkte til 110-sentralen uten mulighet til lokal verifisering før utrykning.

Hvem berøres

Brannvesen og 110-sentraler, bygningseiere og utleiere, skoler, næringsdrivende, beboere, naboer og pårørende, og trafikanter som utsettes for risiko under utrykning.

Konsekvenser

Unødige utrykninger øker kostnader og tapt tid til forebygging og øvelser. Mange unødige alarmer svekker tilliten til brannalarmen, og det kan føre til mangelfull evakuering ved et reelt branntilløp. Flere kartlegginger peker på økt risiko for samtidige og langvarige hendelser. Da kan brannvesenets kapasitet raskt overskrides. Nettverket antar at problemet med unødige alarmer øker i omfang de nærmeste årene.

Kunnskapsgrunnlag

Nettverket holdt en workshop 21. og 22. september 2026 med 15 deltakere fra ni brannvesen. Funnene er kvalitative og bygger på deltakernes erfaringer. De gir ikke et statistisk representativt bilde. Oppsummeringen følger som vedlegg.

Det er betydelig kostnader knyttet til utrykninger som følge av unødige brannalarmer.

2. Hensikt og mål med anskaffelsen

Mål

! Færre unødige og falske brannalarmer og redusert sårbarhet for brannvesen og 110-sentraler i hele Norge.

- Utvikle og teste ny teknologi som kan bidra til å redusere antall unødige alarmer og utrykninger.
- Identifisere andre tiltak som kan redusere antall unødige alarmer.
- Undersøke hvordan bedre samarbeid og formidling på tvers av lokale brannvesen og 110-sentraler kan redusere unødige alarmer og utrykninger.

Ønsket tilstand og effekter

Brannalarmanlegg utløses bare ved reelle brannhendelser.

Kortsiktig (under fire år):

- Økt brannsikkerhet i bygg med brannalarmanlegg.
- Færre unødige og falske alarmer.
- Lavere kostnader til unødige utrykninger.
- Nye markedsmuligheter for aktører som tilbyr smartere branndetekteringsteknologi eller tjenester knyttet til problematikken.
- Bedre kunnskapsdeling mellom brannvesen og 110-sentraler.

Langsiktig (over fire år):

- Varig reduksjon i unødige brannalarmer og utrykninger i hele landet.
- Mer tid til forebygging og forberedelse.
- Sammenlignbar statistikk og benchmarking mellom brannvesen, som styrker nasjonal læring, kvalitetsutvikling og tillit til brann- og redningstjenestene.
- Et nytt marked for aktører innen smart detekteringsteknologi og andre brannforebyggende tiltak.
- Mer effektiv bruk av kommuneøkonomien og kommunenes ressurser.

3. Behov

Behovene under er utledet fra workshopen og beskrevet som effekter og funksjoner.

Brukerbehov

- **Brannvesen og 110-sentraler** trenger å kunne skille reelle alarmer fra unødige før ressurser sendes ut, på en måte som er trygg og lovlig.
- **Beboere og brukere av bygg** trenger brannalarmanlegg som tåler normal bruk. Eldre og personer med nedsatt boevne skal kunne lage mat, dusje og røyke uten at brannvesenet rykker ut.
- **Bygningseiere og utleiere** trenger oversikt over hva unødige alarmer koster dem, og et tydelig ansvar for anleggets kvalitet over tid.
- **Skoler og næringsbygg** trenger måter å håndtere villet utløste alarmer og hyppige bruksendringer på uten at utrykningen svekker tilliten til alarmen.
- **Brannvesen, myndigheter og bransje** trenger data som viser rotårsaker. Dagens registrering fanger i stor grad bare symptomene.
- **Naboer og pårørende** trenger at hyppige unødige brannalarmer ikke svekker trygghetsfølelsen og tilliten til systemet.

4. Mål med dialogen

Nettverket vil bruke dialogen til:

- Komme i kontakt med leverandører som kan utvikle og teste ny teknologi og tjenester for å redusere antall unødige alarmer og utrykninger.
- Kartlegge om det finnes det løsninger i markedet som kan redusere unødige alarmer, og hvor modne er de?
- Få innsikt i mulig markedspotensiale og mulighet for inntjening for leverandører som ønsker å utvikle nye løsninger som kan redusere omfanget av problemet

Innspillene brukes til å vurdere om det skal søkes om midler til et hovedprosjekt. Aktuelle anskaffelsesformer er innovasjonspartnerskap og førkommersiell anskaffelse. Valg av form er ikke avgjort.

Hvorfor delta

Unødige utrykninger er et nasjonalt problem med over 40 000 hendelser i året. Omfanget vil antakelig øke i fremtiden. Samarbeidet kan åpne et nytt marked for aktører innen smart detekteringsteknologi eller bransjer som leverer teknologi og tjenester.

4. Tema for dialogen

Vi inviterer til svar og diskusjon om disse spørsmålene:

1. Hvilke løsninger finnes i dag som reduserer unødige og falske brannalarmer, og hvor modne er de? Hvilke deler av behovet dekker de, og hva mangler?
2. Hva finnes av smarte og intelligente sensorløsninger som i større grad kun utløses ved reelle alarmer - og ikke ved falske alarmer
3. Hvordan kan ny teknologi, for eksempel sensordata, kunstig intelligens og digitale kontaktflater, bidra til å skille reelle alarmer fra unødige før utrykning? Hva kreves for at dette skal skje trygt, slik at deteksjon ved reell brann ikke svekkes?
4. Hvordan kan nye løsninger tilpasses ulike bygningstyper og bruksformer, som boliger, skoler og næringsbygg med hyppige bruksendringer?
5. Hva er et realistisk anslag for kostnad, tidsbruk og risiko ved å utvikle og ta i bruk den foreslåtte løsningen?

Vi tar også imot innspill hva som mangler i beskrivelsen vår, og hvilke aktører som bør delta i et eventuelt utviklingsprosjekt.

5. Målgrupper for dialogen

Vi inviterer disse aktørene:

- **Alarmprodusenter og alarmleverandører.** De kjenner dagens teknologi, produktutvikling og hva som kan forbedres i selve anleggene.
- **Alarmmontører.** De har kunnskap om prosjektering, plassering, installasjon og drift.
- **Leverandører av sensor- og KI-løsninger.** De kan bidra med ny teknologi for verifisering og analyse av alarmer.
- **Forsikringsbransjen.** Den kan bidra med modeller som belønner kvalitet og ansvar hos byggeiere.
- **Oppstartsbedrifter.** De kan bringe inn nye løsninger og perspektiver utenfra brann- og redningsbransjen.
- **Forsknings- og utviklingsmiljøer.** De kan bidra med kunnskap om årsaker, effekt og målemetoder.

6. Gjennomføring av dialogaktivitetene

Dialogaktiviteter

Markedsdialog og én-til-én-møter.

Dialogkonferanse

Mandag 2. november kl. 12:00 – 13:00

Gjennomføres på Teams

Påmelding til: ragnhild.amdam@nrbr.no

Påmelding innen: mandag 2. november kl. 09:00

Én-til-én-møter

5. og 6. november 2026 (Kl. 09:00-15:00)

Påmelding i etterkant av dialogmøte 2. november.

Kontaktperson

Fredrik Håland Johansen, prosjektleder, Vestfold interkommunale brannvesen IKS.

Ragnhild Olin Amdam, prosjektdeltaker, Nedre Romerike brann og redningsvesen.

Hvordan innspill behandles

Informasjon som deles i én-til-én-møtene behandles konfidensielt. Innspillene brukes til å vurdere om det skal igangsettes et hovedprosjekt og til å utforme behovsbeskrivelse og konkurransegrunnlag.

Deltakelse

Deltakelse i dialogen forplikter ikke og gir ikke fortrinn i en senere konkurranse.

Tidsplan

Søknad til Forskningsrådet om hovedprosjekt er planlagt i desember 2026.

Vedlegg

Oppsummering av workshop med nasjonalt samarbeid om unødige automatiske brannalarmer (ABA), 21. og 22. september 2026.